

Abstract

The Héraðsskógar project is an afforestation project in eastern Iceland. It was founded by governmental legislation no. 32/1991 and calls for the financial backing of farmers who wish to participate in afforestation. The aim is to strengthen rural development, specifically population and employment, in four communities in the Fljótsdalshérað area.

The study was undertaken to estimate the local economic impact of the project in the period since its beginning. Several factors suggest the project is affecting population and employment development positively.

In macroeconomic terms, the project is capable of having some impact. The calculated multiplier effect of increased aggregate demand shows that the total effect on GRP may amount to as much as 2%, caused by the inflow of capital from the afforestation project.

Agriculture in the Fljótsdalshérað area shows less decline than that in the control area, and participating farmers are content with their decision.

The direct effect of the project on employment is to create around 20 full-time jobs.

The conclusion of this study is: The project has a positive marginal effect for the participants. Therefore, it makes the area less prone to the trend of declining participation in agriculture, evident in wide areas across the country. Hence, the project is fulfilling the goals set forth in the legislation by which it was founded.

Keywords:

Economic impact

Forestry

Eastern Iceland

Macroeconomics

Gross Regional Product

Útdráttur

Héraðsskógar eru eitt hinna landshlutabundnu skógræktarverkefna og starfa samkvæmt lögum nr. 32/1991. Tilgangur verkefnisins er að styðja eigendur lögbýla í sveitarfélögum Austur-Héraði, Norður-Héraði, Fellahreppi og Fljótsdalshreppi til skógræktar.

Rannsóknin sem hér er lýst var gerð til að meta efnahagsleg áhrif Héraðsskóga fyrir þau sveitarfélög sem tilheyra verkefnissvæðinu. Leitast var við að greina hvort verkefnið hefði náð þeim markmiðum sem því eru sett í lögnum, að treysta byggð og efla atvinnulíf á Héraði.

Til að meta umfang skógræktarinnar í hagkerfi Héraðs var unnið þjóðhagsuppgjör fyrir svæðið. Uppgjör þetta var unnið út frá aðferð framleiðsluuppgjörs sem er ein þriggja leiða til að meta framleiðslu hagkerfis. Samkvæmt uppgjörinu var verg landsframleiðsla svæðisins á árunum 1997 til 2000 4,5 til 5,5 milljarðar króna, sem er í fullu samræmi við hlut svæðisins í íbúafjölda landsins.

Einnig var leitast við að greina svæðisbundin veltuáhrif þeirra fjármuna sem ríkið ver til verkefnisins. Til að meta þau áhrif var reiknaður margföldunarstuðull sem segir til um margfeldisáhrif þau sem aukin eftirspurn veldur. Þessi stuðull bendir til að á árunum 1997 til 2000 hafi framlög ríkisins árlega valdið 75 til 100 milljóna króna aukningu á vergri landsframleiðslu svæðisins, sé miðað við verðlag ársins 2000.

Í samanburði Héraðssvæðisins og Dalasýslu kom fram að byggða- og atvinnuröskun hefur verið mun minni á Héraðssvæðinu. Fyrir því geta þó verið fleiri ástæður en skógræktin. Viðhorfskönnun sem gerð var árið 1998 bendir ótvírætt til að fjármagn sem rennur sem vinnulaun til þátttakenda í verkefninu hafi jákvæð jaðaráhrif. Draga má þá ályktun að möguleikinn á skógrækt sem tekjugjafa fyrir bændur á svæðinu dragi úr líkum á byggðaflóttu. Því má segja að sem byggðaverkefni sé það að ná þeim markmiðum sem því eru sett.

Lykilorð:

Héraðsskógar, Fljótsdalshérað, Þjóðhagsreikningar, Efnahagsleg áhrif, Skógrækt